

Gedragsbestuurskunde

Combineren van inzichten uit de bestuurskunde en de psychologie*

Sebastian Jilke, Asmus Leth Olsen, Lars Tummers & Stephan Grimmelikhuijsen

In dit artikel laten wij zien dat theorieën en methoden uit de psychologie waardevol zijn voor bestuurskundigen. We pleiten voor het ontwikkelen van een interdisciplinair veld, de 'gedragsbestuurskunde', in het Engels 'Behavioral Public Administration'. De gedragsbestuurskunde moet de traditionele bestuurskunde niet overnemen. Het is juist een aanvulling. We starten met een analyse van de achtergrond van gedragsbestuurskundig onderzoek. Hierna laten we zien dat de gedragsbestuurskunde waardevol kan zijn om (a) bestuurskundige theorieën te testen en te verfijnen, (b) de methodologische ontwikkeling van de bestuurskunde te stimuleren en (c) de interactie tussen wetenschap en praktijk te stimuleren. Tot slot geven we suggesties om de gedragsbestuurskunde te versterken. We hopen dat dit artikel bijdraagt aan een vruchtbare conversatie die leidt tot een wetenschappelijk en praktisch relevant onderzoeksterrein waar bestuurskundigen en psychologen samenwerken en van elkaar leren.

Inleiding

De bestuurskunde is altijd een interdisciplinair vakgebied geweest. Bestuurskundigen 'lenen' theorieën en methoden uit diverse andere disciplines, zoals de sociologie, politicologie, economie en psychologie (Raadschelders, 2013). In dit artikel laten wij zien dat inzichten en theorieën uit de psychologie waardevol zijn om ons begrip van de bestuurskundige praktijk te vergroten. We pleiten voor het ontwikkelen van een interdisciplinair veld, de 'gedragsbestuurskunde', of *Behavioral Public Administration*, in lijn met interdisciplinaire velden zoals de gedragseconomie en politieke psychologie. We pleiten expliciet niet voor een 'overname', maar voor een 'aanvulling' aangezien het waardevol is voor de bestuurskunde om verschillende gezichtspunten te blijven behouden.

Bestuurskundig onderzoek dat gebruikmaakt van psychologische methoden en theorieën, is al jaren in opkomst. Diverse onderzoekers maken gebruik van inzichten uit de psychologie en passen deze toe op onderwerpen zoals motivatie (Van Loon, Vandenabeele, & Leisink, 2015), transparantie en vertrouwen in de

* Dr. Sebastian Jilke is assistant professor aan de School of Public Affairs and Administration (SPAA), Rutgers University, Newark (VS). Dr. Asmus Leth Olsen is associate professor aan de Universiteit van Kopenhagen. Dr. Lars Tummers is universitair hoofddocent publiek management aan de Universiteit Utrecht. Dr. Stephan Grimmelikhuijsen is universitair docent bestuurskunde aan de Universiteit Utrecht.

overheid (Grimmelikhuijsen & Meijer, 2014), verantwoording (Schillemans, 2015), prestatie-informatie (James, 2011; Olsen, 2015), publiek leiderschap (Tummers & Knies, 2016), gehoorzaamheid ('t Hart, 1988), groepsdenken ('t Hart, 1994) en vertrouwen van ambtenaren in burgers (Van Ryzin, 2011).

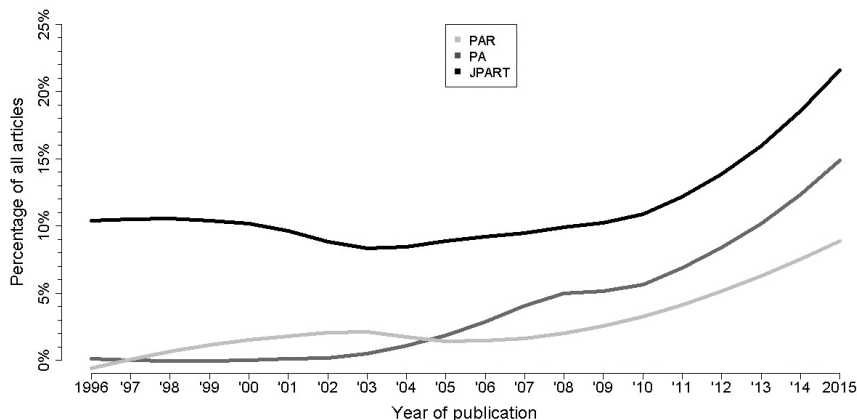
Een interessant concreet voorbeeld van wat gedragsbestuurskundig onderzoek is, is het recente promotieonderzoek van Sebastian Jilke (2015). Jilke deed onderzoek naar de privatisering van nutsbedrijven zoals elektra, water en telefonie. De nutssector werd opengesteld voor concurrentie tussen aanbieders. Deze aanbieders moeten concurreren om klanten. Op deze manier zouden burgers betere diensten voor lagere prijzen ontvangen. Jilke toont aan dat – als burgers meer keuze hebben in levering van nutsvoorzieningen – ze juist *minder snel* overstappen. Hij duidt dit via het psychologische begrip ‘*choice overload*’ (keuzestress) (Schwartz, 2004). Bovendien laat Jilke zien dat vooral potentieel kwetsbare groepen (zoals laagopgeleiden) minder snel overstappen, zelfs als ze ontevreden zijn. Beleidsmakers moeten dus oppassen met het openstellen van dergelijke markten, omdat een van de cruciale aannamen hierachter – de mens als rationele actor – niet lijkt op te gaan.

Dit voorbeeld laat zien hoe bestuurskundigen en beleidsmakers gebruikmaken van psychologische inzichten. In dit artikel voor *Bestuurskunde* richten we ons vooral hierop: de invloed van psychologie op bestuurskunde en de relevantie hiervan voor de bestuurspraktijk.

Wij omschrijven gedragsbestuurskunde als *de analyse van bestuurskundige onderwerpen vanuit een (micro)perspectief van gedrag en houding van individuen en groepen op basis van inzichten uit de psychologie en de bestuurskunde*. Deze definitie bestaat uit drie onderdelen: (1) individuen en groepen (zoals burgers, werknemers en leidinggevendenden in de publieke sector) zijn de focus van analyse; (2) we bestuderen het gedrag en de houdingen van deze mensen; (3) we gebruiken hiervoor inzichten uit de psychologie en de bestuurskunde.

Een terugkerende oproep tot gedragsbestuurskunde

Wij zijn zeker niet de eersten die aangeven dat de bestuurskunde kan profiteren van psychologische theorieën, concepten en methoden. Een van de duidelijkste voorbeelden hiervan is te vinden in de klassieker ‘Administrative Behavior’ (1947) van Nobelprijswinnaar Herbert Simon. Simon is vooral bekend van zijn werk over de beperkte rationaliteit tijdens keuzeprocessen en voorzag een veel algemenere integratie tussen de bestuurskunde en de psychologie. Herbert Simon was niet de enige bestuurskundige die waarde zag in psychologische theorieën en methoden. Andere bestuurskundigen zoals Dwight Waldo (1948) en Sidney Verba (1961) analyseerden vanuit verschillende invalshoeken de verbinding tussen de bestuurskunde en de psychologie. Ook de Nederlandse bestuurskundige Paul 't Hart heeft, met collega's ('t Hart, De Jong, & Geveke, 1993), op verschillende momenten in de tijd laten zien hoe waardevol inzichten uit de (sociale) psychologie kunnen zijn voor bestuurskundige problemen zoals groepsdenken, verstrikte besluitvorming en bureaupolitiek.

Figuur 1 Percentage gedragsbestuurskundige artikelen in JPART, PA en PAR

In hoeverre is deze verbinding tussen bestuurskunde en psychologie al zichtbaar in modern bestuurskundig onderzoek en hoe ontwikkelt deze zich? Om dit te onderzoeken hebben we een systematische analyse gedaan naar de mate waarin gedragsbestuurskundig onderzoek voorkomt in de huidige tijd, en bij welke onderwerpen (zie ook Tummers et al., 2016; Grimmelikhuijsen et al. 2016). We richten ons op drie kerntijdschriften: *Public Administration* (PA), *Public Administration Review* (PAR) en *the Journal of Public Administration, Research & Theory* (JPART). We hebben artikelen van de afgelopen twintig jaar geanalyseerd.

In de laatste twintig jaar zijn er 1.807 artikelen gepubliceerd in PAR. In 216 van deze artikelen (12%) kwam het woord 'psychologie' voor in de titel, abstract, tekst of de referenties. Deze 216 artikelen hebben we geanalyseerd om te kijken of ze daadwerkelijk substantieel gebruikmaken van psychologie (in totaal 63, 4% van het totaal). De trend is weergegeven in figuur 1. De figuur laat zien dat vooral de laatste zes jaar het percentage gedragsbestuurskundige artikelen stijgt. Een trendlijn laat zien dat er jaarlijks ongeveer een 0,4% stijging is van gedragsbestuurskundige artikelen ($p < ,01$). Het gemiddelde aantal artikelen is meer dan verviervoudigd in de periode 1996 tot 2009 ($p < ,01$).

Het bovenstaande laat zien dat gedragsbestuurskundig onderzoek een bestaand maar relatief klein veld is. Tevens laat figuur 1 zien dat een stijgend deel van het gepubliceerde onderzoek gecategoriseerd kan worden als 'gedragsbestuurskunde'.

Waarde van de gedragsbestuurskunde voor onderzoekers en praktijk

De meerwaarde van gedragsbestuurskunde is wat ons betreft driedig. Psychologische theorieën en methoden kunnen waardevol zijn om (a) bestuurskundige theorieën te testen en te verfijnen, (b) de methodologische ontwikkeling van de

bestuurskunde te stimuleren en (c) de beleidspraktijk van rijkere wetenschappelijke inzichten te voorzien.

Ten eerste kan de psychologie helpen om *bestuurskundige theorieën te testen en te verfijnen*. Dit kan worden verduidelijkt met een voorbeeld. De bestuurskundigen Hood en Heald (2006) stellen dat velen geloven dat transparantie van de overheid helpt om haar legitimiteit te verhogen. Transparante overheden hebben ‘niets te verbergen’ en transparantie biedt de burger informatie die hen helpt om beter te begrijpen hoe processen van besluit- en beleidsvorming werken. Een experimentele studie van De Fine Licht (2014) laat zien dat deze relatie niet zo eenduidig is. De Fine Licht gebruikt het psychologische concept ‘taboo trade-offs’ van Tetlock et al. (2000). Tetlock et al. stellen dat het menselijk leven en welzijn ‘heilige waarden’ zijn. Dit soort heilige waarden kunnen niet worden ingeruild tegen ‘seculiere’ waarden, zoals geld. Een taboo trade-off vindt plaats als duidelijk is dat zo’n uitruil tussen heilige en seculiere waarden wel wordt gemaakt. De verwachting is dat in situaties waar een taboo trade-off plaatsvindt, transparantie niet verhogend werkt op legitimiteit. Zo’n uitruil is namelijk taboe: dat doe je niet. In een experiment laat De Fine Licht zien dat transparantie inderdaad verhogend werkt op de acceptatie van publieke beslissingen, maar dat dit effect afhankelijk is van het type beslissing. Als de respondenten een beslissing zien met een taboo trade-off (verkeersveiligheid: levens tegenover uitgaven) *verlaagt* transparantie de legitimiteit. Bij een beslissing zonder taboo trade-off (zoals cultuuruitgaven) verhoogt transparantie de legitimiteit. Dit laat zien dat inzichten uit de psychologie kunnen helpen om bestuurskundige theorieën te testen. In dit geval is de relatie transparantie en legitimiteit dus niet zo eenduidig als gedacht.

Ten tweede kan de psychologie helpen om de *methodologische ontwikkeling van de bestuurskunde te stimuleren*. Psychologen gebruiken sommige methoden die niet zo vaak gebruikt worden in de bestuurskunde, maar wel waardevol kunnen zijn om bestuurskundige vragen te beantwoorden. Voorbeelden zijn kritieke incidentanalyse, dagboekstudies en misschien zelfs functional magnetic reasoning imaging (fMRI). Wij denken dat gedragsbestuurskunde met name baat kan hebben bij experimenteel onderzoek, aangezien experimenten veel gebruikt worden in de psychologie maar nog relatief nieuw zijn – hoewel opkomend – in de bestuurskunde (Bouwman & Grimmelikhuijsen, 2016; Jilke, Van de Walle, & Kim, 2016). Een experimentele logica is waardevol omdat het causaliteit goed kan vaststellen. De beleidspraktijk kan hier ook haar voordeel mee doen: door beleidsexperimenten uit te voeren – al dan niet met behulp van wetenschappers – kunnen beleids-effecten eerst op kleinere schaal getest worden.

Ten derde kan de gedragsbestuurskunde helpen om betere beleidskeuzen te maken. Wij delen de stelling van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) dat als beleidsmakers serieus gebruikmaken van nieuwe gedragswetenschappelijke kennis, dat kan resulteren in innovatieve beleidsoplossingen. Bekend in dit opzicht zijn *nudges* (Thaler & Sunstein, 2008), oftewel het inspelen op de keuzearchitectuur van een individu, zonder daarbij gebruik te maken van geboden of expliciete economische incentives. Denk hierbij aan omkering van de default-keuze in beleid. Mensen hebben de neiging om te kiezen voor de standaard (‘default’) keuze. Nu is het bij orgaandonatie zo dat men standaard geen

donor is (nee, tenzij) met als resultaat dat de meeste mensen zich niet hebben geregistreerd als orgaandonor. Wanneer de default wordt omgekeerd (ja, tenzij), zal men eerder geneigd zijn om dit zo te laten en alleen als men echt bezwaar heeft hier vanaf zien. Overigens moet het daadwerkelijke effect van veel van deze nudges nog empirisch worden bewezen. Dit biedt kansen voor een gedragswetenschappelijke bestuurskunde. Deze kan een koppeling maken tussen psychologisch/gedragswetenschappelijk onderzoek aan de ene kant en de institutionele en politieke context waarin dit beleid vorm krijgt, aan de andere kant.

Versterken van verbinding bestuurskunde en psychologie

In dit artikel hebben we laten zien dat het combineren van de bestuurskunde en de psychologie waardevol kan zijn. Bestuurskundige onderzoekers en practitieners kunnen deze verbinding verder versterken via drie principes: (1) verbreden van onderwerpen waarin gedragsbestuurskunde wordt toegepast; (2) verbeteren van tweerichtingsverkeer tussen psychologie en bestuurskunde en (3) vergroten van de interactie tussen bestuurskundig onderzoek en de beleidspraktijk.

1) Verbreding van onderwerpen

Een aantal bestuurskundige onderwerpen maakt al gebruik van een gedragswetenschappelijke benadering, zoals motivatie voor de publieke zaak, transparantie en publiek leiderschap. Andere onderwerpen kunnen ook voordeel hebben bij een gedragswetenschappelijke benadering van de bestuurskunde. Denk hierbij aan populaire onderzoeksterreinen zoals netwerksamenwerking op het terrein van organisatie overstijgende maatschappelijke problemen zoals kinderhandel, terrorisme en werkloosheid (bijvoorbeeld Klijn & Koppenjan, 2015). Samenwerking tussen organisaties is noodzakelijk om deze problemen aan te pakken. Als we willen onderzoeken hoe individuen en groepen zich gedragen in netwerken, kan gedragsbestuurskunde meerwaarde hebben. Mogelijke psychologische theorieën over groepsdenken (Janis, 1972; 't Hart, 1994) en groepsconflicten (Curşeu en Schruijer 2010) kunnen waardevol zijn. Het toepassen hiervan op bestuurlijke cases kan verfrissende inzichten bieden in waarom netwerksamenwerking wel of niet effectief is. Zo laat onderzoek naar groepsdenken zien dat dit kan leiden tot verkeerde besluitvorming, doordat de besluitvormers in een vroeg stadium op zoek zijn naar extreme consensus. Dit kan een vernieuwende verklarende theorie zijn voor het al dan niet falen van netwerksamenwerkingen. Meer in het algemeen kan gedragsbestuurskunde waardevol zijn als we individuele gedragingen of houdingen willen onderzoeken bij bestuurskundige vraagstukken.

2) Verbeteren tweerichtingsverkeer tussen psychologie en bestuurskunde

In dit artikel stellen we dat bestuurskundigen profijt kunnen hebben van psychologische theorieën en methoden. Maar psychologen kunnen ook van 'ons' leren. Psychologische theorieën stelen vaak op experimenten met een steekproef bestaande uit eerstejaars psychologiestudenten. Daarnaast voeren ze deze experimenten uit in een gecontroleerde laboratoriumomgeving. Maar in hoeverre wer-

ken deze mechanismes ook daadwerkelijk in het veld, met een andere doelgroep en in een andere omgeving? Werken ze zelfs überhaupt op dezelfde manier als we het onderzoek in het lab repliceren (Open Science Collaboration, 2015; Gilbert et al., 2016). Een politiek-bestuurlijke omgeving kunnen we zien als een *real life* laboratorium waarin we besluit- en oordeelsvormingstheorieën toetsen op externe validiteit.

Om het tweerichtingsverkeer verder uit te bouwen kunnen we denken aan het verbinden van onderzoek van bestuurskundigen en psychologen. Dit brengt uitdagingen met zich mee; zo zullen bestuurskundigen wellicht gebrekkige psychologische kennis hebben en psychologen weinig kennis van politiek-bestuurlijke inzichten. Er zijn verschillende mogelijkheden om van elkaar te leren. Onderzoekers kunnen binnen universiteiten onder andere interdisciplinaire masters aanbieden (zoals de *Master Behavioral Science and Administration* aan de LUISS universiteit in Rome) en interdisciplinaire centra opzetten (zoals het *Center for Experimental and Behavioral Public Administration* aan de Rutgers Universiteit). Tussen universiteiten kunnen onderzoekers panels opzetten (zoals het EGPA-panel *Behavioral Public Administration*) en colloquia organiseren (zoals het KNAW-colloquium *Behavioral Public Administration*). Ook op individueel niveau kan het tweerichtingsverkeer worden versterkt. Op dit moment schrijven psychologen en bestuurskundigen over gedragsbestuurskundige onderwerpen. Het is volgens ons juist waardevol als bestuurskundigen en psychologen daadwerkelijk samenwerken en vanuit hun expertise waarde toevoegen. Mogelijkheden hier zijn gezamenlijke onderzoeksprojecten via bijvoorbeeld gezamenlijke begeleiding van promovendi of postdocs.

3) *Vergroten van de praktische bruikbaarheid van bestuurskundig onderzoek*

Zoals gezegd kan gedragsbestuurskunde bijdragen aan de ontwikkeling van bruikbare kennis. De WRR (2014, p. 99) concludeert zelfs dat '[s]tructurele aandacht voor gedragswetenschappelijke inzichten kan resulteren in een completere probleemanalyse, tot meer valide beleidstheorieën, verbetering van bestaand beleid, en impliceert een meer inductieve wijze van beleid maken, waarin wordt geleerd van exploratie en experiment.'

Een interessante mogelijkheid tot het benutten van gedragswetenschappelijke bestuurskunde ontstaat wanneer onderzoekers zelf in de beleidspraktijk aan de slag gaan. Zo is gedragseconoom Richard Thaler (bekend van het boek 'Nudge', Thaler & Sunstein, 2008) actief betrokken in het *Behavioral Insights Team* (BIT) in het Verenigd Koninkrijk. Dit BIT heeft als doel om inzichten uit de gedragseconomie en psychologie toe te passen om overheidsbeleid in het Verenigd Koninkrijk effectiever te maken. Daarnaast kunnen wetenschappers ook betrokken zijn door deze inzichten niet direct toe te passen, maar door gedragswetenschappelijke inzichten te gebruiken om met een kritische blik naar beleid te kijken. Het is van belang om gedragswetenschappelijke inzichten, zoals het gebruik van *nudges*, niet zomaar aan te nemen maar kritisch te analyseren via bestuurskundige inzichten, zoals over de invloed van instituties op beleidsmakers en burgers.

Conclusie

In dit artikel hebben we een beschrijving gegeven van wat volgens ons een belangrijke ontwikkeling is in de huidige bestuurskunde, met potentieel belangrijke implicaties voor de beleidspraktijk. We hopen dat dit artikel bijdraagt aan een vruchtbare conversatie die leidt tot een wetenschappelijk en praktisch relevant onderzoeksterrein waar bestuurskundigen en psychologen samenwerken en van elkaar leren. We erkennen ook dat er risico's kleven aan een te sterke nadruk op gedragsbestuurskunde. Voor de praktijk zijn er mogelijke ethische bezwaren (nudging, beleidsexperimenten) en voor de wetenschap kan een te sterke nadruk leiden tot een vernauwing van het bestuurskundige veld tot vragen die zich alleen richten op individueel gedrag. Wij zien gedragsbestuurskunde dan ook niet als substituuat, maar complementair aan 'traditionele' beleidsperspectieven en onderzoeken.

Literatuur

- Bouwman, R., & Grimmelikhuijsen, S.G. (2016). Experimental public administration from 1992 to 2014: A systematic literature review and ways forward. *International Journal of Public Sector Management*, 29(2), 110-131.
- Curşeu, P.L., & Schrujer, S.G. (2010). Does conflict shatter trust or does trust obliterate conflict? Revisiting the relationships between team diversity, conflict, and trust. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice*, 14(1), 66.
- Fine Licht, J. de. (2014). Policy area as a potential moderator of transparency effects: An experiment. *Public Administration Review*, 74(3), 361-371.
- Folkman, S., & Lazarus, R.S. (1980). An analysis of coping in a middle-aged community sample. *Journal of Health and Social Behavior*, 21(3), 219-239.
- Gilbert, D.T., King, G., Pettigrew, S., & Wilson, T. (2016). Comment on 'Estimating the reproducibility of psychological science'. *Science* 351, 1037.
- Grimmelikhuijsen, S.G., & Meijer, A.J. (2014). Effects of transparency on the perceived trustworthiness of a government organization: Evidence from an online experiment. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 24(1), 137-157.
- Grimmelikhuijsen, S., Jilke, S., Leth Olsen, A., & Tummers, L. (2016). Behavioral public administration: Combining insights from public administration and psychology. *Public Administration Review* (forthcoming).
- Hart, P. 't (1988). Gehoorzaamheid in het openbaar bestuur: Een politiek bestuurlijke visie op gehoorzaamheidsonderzoek. *Psychologie en Maatschappij*, 12(3), 247-257.
- Hart, P. 't (1994). *Groupthink in government: A study of small groups and policy failure*. Baltimore: John Hopkins University Press.
- Hart, P. 't, Jong, P. de, & Geveke, H. (1993). Sociaal-psychologische perspectieven voor onderzoek van beleid en bestuur. *Beleidswetenschap*, 1(7), 3-33.
- Hood, C., & Heald, D. (2006). *Transparency: The key to better governance?* Oxford: Oxford University Press.
- James, O. (2011). Performance measures and democracy: Information effects on citizens in field and laboratory experiments. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 21(3), 399-418.
- Janis, I.L. (1972). *Victims of groupthink: A psychological study of foreign-policy decisions and fiascoes*. Oxford: Houghton Mifflin.

Sebastian Jilke, Asmus Leth Olsen, Lars Tummers & Stephan Grimmelikhuijsen

- Jilke, S. (2015). *Essays on the microfoundations of competition and choice in public service delivery*. PhD diss., Erasmus University Rotterdam.
- Jilke, S., Walle, S. Van de, & Kim, S. (2016). Generating usable knowledge through an experimental approach to public administration. *Public Administration Review*, 76(1), 69-72.
- Klijn, E.H., & Koppenjan, J. (2015). *Governance networks in the public sector*. London: Routledge.
- Loon, N.M. van, Vandenabeele, W., & Leisink, P. (2015). On the bright and dark side of public service motivation: The relationship between PSM and employee wellbeing. *Public Money & Management*, 35(5), 349-356.
- Olsen, A.L. (2015). Citizen (dis) satisfaction: An experimental equivalence framing study. *Public Administration Review*, 75(3), 469-478.
- Open Science Collaboration. (2015). Estimating the reproducibility of psychological science. *Science*, 349(6251), aac4716.
- Raadschelders, J.C. (2013). *Public administration: The interdisciplinary study of government*. Oxford: Oxford University Press.
- Ryzin, G.G. van. (2011). Outcomes, process, and trust of civil servants. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 21(4), 745-760.
- Schillemans, T. (2015). Calibrating public sector accountability: Translating experimental findings to public sector accountability. *Public Management Review*, 1-21, published online ahead of press. DOI:10.1080/14719037.2015.1112423
- Schwartz, B. (2004). *The paradox of choice*. New York: Ecco.
- Simon, H. (1947). *Administrative behavior: A study of decision-making processes in administrative organization*. New York: Macmillan.
- Tetlock, P.E., Kristel, O.V., Elson, S.B., Green, M.C., & Lerner, J.S. (2000). The psychology of the unthinkable: Taboo trade-offs, forbidden base rates, and heretical counterfactuals. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78(5), 853-870.
- Thaler, R. & Sunstein, C. (2008). *Nudge*. New Haven: Yale University Press.
- Tummers, L.G., & Knies, E. (2016). Measuring public leadership: Developing scales for four key public leadership roles. *Public Administration*, 94(2), 433-451.
- Tummers, L.G., Olsen, A.L., Jilke, S.J., & Grimmelikhuijsen, S.G. (2016). Introduction to the virtual issue on behavioral public administration. *Journal of Public Administration Research and Theory*, Virtual Issue(3), 1-3.
- Tybur, J.M., & Griskevicius, V. (2013). Evolutionary psychology: A fresh perspective for understanding and changing problematic behavior. *Public Administration Review*, 73(1), 12-22.
- Verba, S. (1961). Assumptions of rationality and non-rationality in models of the international system. *World Politics*, 14(01), 93-117.
- Waldo, D. (1948). *The administrative state: A study of the political theory of American public administration*. New York: Ronald Press.
- Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR). (2014). *Met kennis van gedrag beleid maken*. Amsterdam: Amsterdam University Press.